

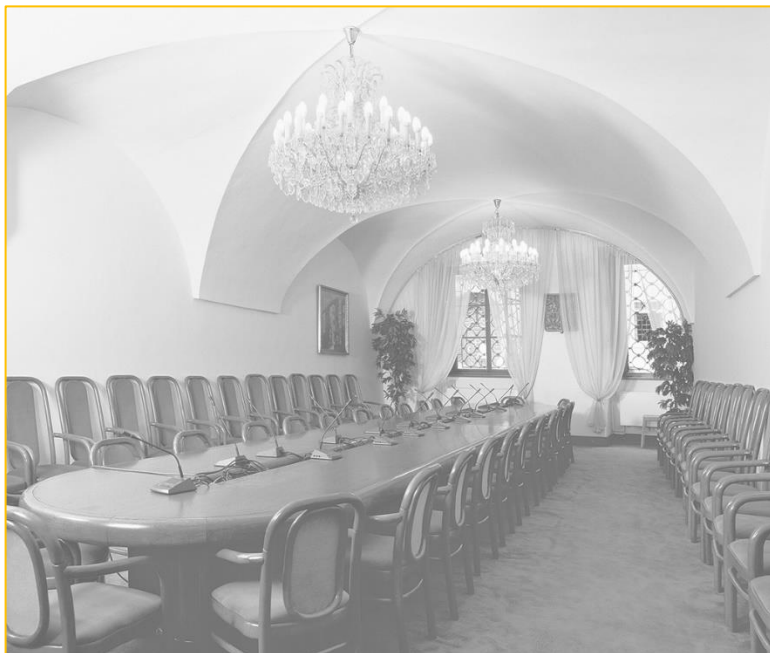
POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

STANOVISKA

Přechod agendy vedení evidence trestů a evidence přestupků na Ministerstvo spravedlnosti a zrušení Rejstříku trestů

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 845), s právem EU

Informační podklad č. 0845
červenec 2020
autor: Markéta Nováková

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Přechod agendy vedení evidence trestů a evidence přestupků na Ministerstvo spravedlnosti a zrušení Rejstříku trestů	Typ řady: online
Autor: Nováková, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0845	První vydání řady: říjen 1998
Datum: červenec 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
	Jazyk: CZ
Klíčová slova:	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny,
EU; slučitelnost; rejstřík; trest; přestupek; ochrana osobních údajů	Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

**Oddělení
všeobecných
studií**

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

**Oddělení pro
evropské
záležitosti**

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

**Oddělení
komunikace
a vzdělávání**

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 845), s právem EU

Úvod:

Návrh novely zákona navrhuje zrušení Rejstříku trestů jako samostatné organizační složky státu a účetní jednotky podřízené Ministerstvu spravedlnosti. Vedení evidence trestů a evidence přestupků má podle návrhu přejít na Ministerstvo spravedlnosti.

Stanovisko PI:

Možnost převedení agendy vedení evidence trestů a přestupků z Rejstříku trestů na Ministerstvo spravedlnosti

V oblasti evidence trestů existuje právní úprava EU upravující výměnu informací z rejstříku trestů mezi členskými státy. Základem této úpravy je Rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV ze dne 26. února 2009 o organizaci a obsahu výměny informací z rejstříku trestů mezi členskými státy (dále jen „**Rámcové rozhodnutí**“). Rámcové rozhodnutí stanovuje ve svém čl. 3, že každý členský stát určí pro účely rámcového rozhodnutí tzv. ústřední orgán, popřípadě pro různé úkoly podle rámcového rozhodnutí více ústředních orgánů. Volba ústředního orgánu je zcela v kompetenci členského státu. Členský stát je však povinen podle čl. 3 odst. 2 Rámcového rozhodnutí informovat generální sekretariát Rady a Evropskou komisi o určeném ústředním orgánu nebo orgánech. Generální sekretariát Rady následně oznámí tyto informace ostatním členským státům a Eurojustu.

Navazující evropská úprava (specifikovaná níže) týkající se výměny informací z rejstříku trestů mezi členskými státy pouze specifikuje či rozšiřuje obsahové kompetence ústředního orgánu, přičemž ohledně pojmu ústředního orgánu odkazuje vždy na čl. 3 Rámcového rozhodnutí. Konkrétně se jedná o:

- Rozhodnutí Rady 2009/316/SVV ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského informačního systému rejstříků trestů (ECRIS) podle článku 11 rámcového rozhodnutí 2009/315/SVV, které výše uvedené Rámcové rozhodnutí provádí a odkaz ohledně ústředního orgánu obsahuje ve svém čl. 3 odst. 1 písm. b) bodě 3;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/816 ze dne 17. dubna 2019, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN), na doplnění Evropského informačního systému rejstříků trestů, a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1726. Ústřední orgán je definován prostřednictvím odkazu na Rámcové rozhodnutí v čl. 3 bodě 5 tohoto nařízení.

Dle návrhu novely zákona by mělo dojít k přesunu agendy z Rejstříku trestů na Ministerstvo spravedlnosti jako na nový ústřední orgán a ke zrušení Rejstříku trestů jako organizační složky státu. Výše zmiňované právní akty EU nestanovují požadavky na to, jaký typ orgánu by měl být ústředním orgánem pro vedení evidence trestů a pro zajišťování výměny informací s jinými členskými státy. Volba nového ústředního orgánu neodporuje ani čl. 10 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (známé jako GDPR), který požaduje, aby zpracování osobních údajů týkajících se rozsudků

v trestních věcech a trestných činů bylo prováděno pod dozorem orgánu veřejné moci. O změně ústředního orgánu je podle čl. 3 Rámcového rozhodnutí nutné informovat příslušné orgány, tedy generální sekretariát Rady a Evropskou komisi.

Vliv na ochranu osobních údajů

Rejstřík trestů je spravujícím orgánem osobních údajů¹, které jsou převážně zpracovávány v souvislosti s vedením evidence trestů a evidence přestupků, přičemž tyto údaje jsou předmětem úpravy Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (dále jen „**trestněprávní směrnice**“).

Návrh novely zákona práva a povinnosti v zákoně obsažené převádí z Rejstříku trestů na Ministerstvo spravedlnosti. Ačkoli návrh výrazně nerozšiřuje možnosti zpracování osobních údajů, ve výsledku novela má vliv na ochranu osobních údajů. Předně by se v případě přijetí novely zákona Ministerstvo spravedlnosti ocitlo díky nové funkci vedení evidencí v situaci, kdy by samo sobě mohlo poskytovat informace pro konkrétní účely zpracování.² S ohledem na skutečnost, že působnost Rejstříku trestů je omezená a ke zpracování osobních údajů dochází převážně v souvislosti s vedením evidencí, zákon neobsahuje mechanismy, které by zabráňovaly směřování osobních údajů s jinými osobními údaji či zpracování osobních údajů za jiným než zákonem uvedeným účelem. Kvůli tomu, že předkladatelé povětšinou pouze nahradili v textu návrhu novely zákona slovo Rejstřík trestů za Ministerstvo spravedlnosti, stává se absence těchto mechanismů problematickou. Z důvodu podstatně širších funkcí ministerstva dochází v některých případech ke změně významu textu.

Příkladem takovéto změny je § 2a návrhu novely zákona, který při striktním jazykovém výkladu de facto prolamuje bariéru mezi výkonem funkce ministerstva jako správce evidencí a výkonem zbytku jeho funkcí.³ § 2a návrhu novely zákona stanovuje, že Ministerstvo spravedlnosti může pro výkon své působnosti využívat řadu údajů z různých informačních systémů, aniž by zároveň omezil využití těchto údajů pouze k výkonu působnosti ministerstva související s činnostmi dle tohoto zákona.⁴ Teoreticky by tak Ministerstvo spravedlnosti mohlo využívat informace zpřístupněné dle § 2a pro výkon celé své působnosti tedy i té nesouvisející s vedením evidencí trestů a evidencí přestupků.

V několika případech dále novela umožňuje ministerstvu širší přístup k informacím než jak je tomu doposud. Předně novela umožňuje dle § 2 odst. 3 návrhu zákona Ministerstvu spravedlnosti „*při plnění svých úkolů v oblasti přípravy a realizace trestní politiky a správy justice využívat anonymizované údaje z evidence trestů a evidence přestupků, a to i prostřednictvím své výzkumné organizace*“. Trestněprávní směrnice se podle svého čl. 2 odst. 2 vztahuje mimo jiné na neautomatizované zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci, přičemž

¹ Informace pro subjekt údajů, Rejstřík trestů Praha, Justice.cz. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/Soud/soud.aspx?o=203&j=213&k=2027&d=363270>

² Například dle § 10 odst. 2, 3 nebo 16j odst. 1 návrhu novely zákona.

³ Ustanovení § 2a odst. 10 upravuje další zpracovávání pouze v souvislosti s plněním úkolů dle tohoto zákona a nezabránilo by využití údajů pro výkon působnosti ministerstva, který nesouvisí s tímto zákonem.

⁴ Zde lze srovnat návrh ustanovení § 2 odst. 1, kde je specifikováno: „Ministerstvo se při výkonu své působnosti podle tohoto zákona“ s ustanovením § 2a „Ministerstvo využívá pro výkon své působnosti“ (...), které tuto specifikaci postrádá.

osobním údajem se podle č. 3 bodu 1) rozumí veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě. Jestliže budou osobní údaje osob v evidencích anonymizované takovým způsobem, že nebude možné identifikovat konkrétní osobu zařazenou do evidence, nebude se jednat o osobní údaje. Při zajištění důsledné anonymizace tak nebude na navrhované ustanovení a postup ministerstva dopadat při dané činnosti úprava trestněprávní směrnice.

Návrh dále rozšiřuje přístup k informacím z evidence ve prospěch Ministerstva spravedlnosti díky navrhovaným změnám § 16c odst. 2. Ministerstvo by mohlo získávat některé nové údaje a dokumenty, které by mohlo využívat pro výkon své působnosti. Přístup Ministerstva spravedlnosti by se zároveň rozšířil i díky navrhovaným změnám § 16f.

V souvislosti se zpracováním osobních údajů je na místě upozornit na poměrně široké pravomoci Ministerstva spravedlnosti zpracovávat osobní údaje a předávat je dále jiným orgánům dle § 466b zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu:

(1) Ministerstvo spravedlnosti může, je-li to nezbytné pro výkon jeho působnosti v trestním řízení, zpracovávat osobní údaje. Osobní údaje může zpracovávat i k jinému účelu, než pro který byly původně shromážděny.

(2) Ministerstvo spravedlnosti může předávat nebo zpřístupňovat osobní údaje orgánům příslušným k předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech.

Nepříliš důsledné oddělení funkcí Ministerstva spravedlnosti jako správce evidencí od ostatních funkcí ministerstva (a s nimi spojenými toky údajů), považujeme za problematické, především z hlediska jeho souladu se zásadami zpracování osobních údajů. Konkrétně vyvstává otázka, zda navrhovaný rozsah zpracování a přístupu k údajům ve prospěch Ministerstva spravedlnosti odpovídá zásadě přiměřeného a relevantního rozsahu zpracování, omezeného pouze na nezbytný rozsah ve vztahu k účelům, pro které jsou osobní údaje zpracovávány (dle čl. 4 odst. 1 písm. c) trestněprávní směrnice).

S ohledem na složitost systému toku a předávání informací, na jejich citlivou povahu⁵, na obecnost § 466b trestního řádu a na to, že návrh novely zákona rozšiřuje přístup Ministerstva spravedlnosti k osobním údajům, by byla na místě širší analýza textu návrhu novely zákona z hlediska jeho vlivu na ochranu osobních údajů.

Závěr:

Navržená úprava je slučitelná s právem EU. Doporučujeme vypracovat širší analýzu textu návrhu novely zákona z hlediska jeho vlivu na ochranu osobních údajů.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflektuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

⁵ V některých případech jde i o zvláštní kategorie osobních údajů, např. o biometrické údaje, údaje o uzavření registrovaného partnerství a z toho vyplývající informace o sexuální orientaci apod.